

Staffan Karlsson
0155-26 40 64

2001-05-18

231-3883-2001

Enligt sändlista

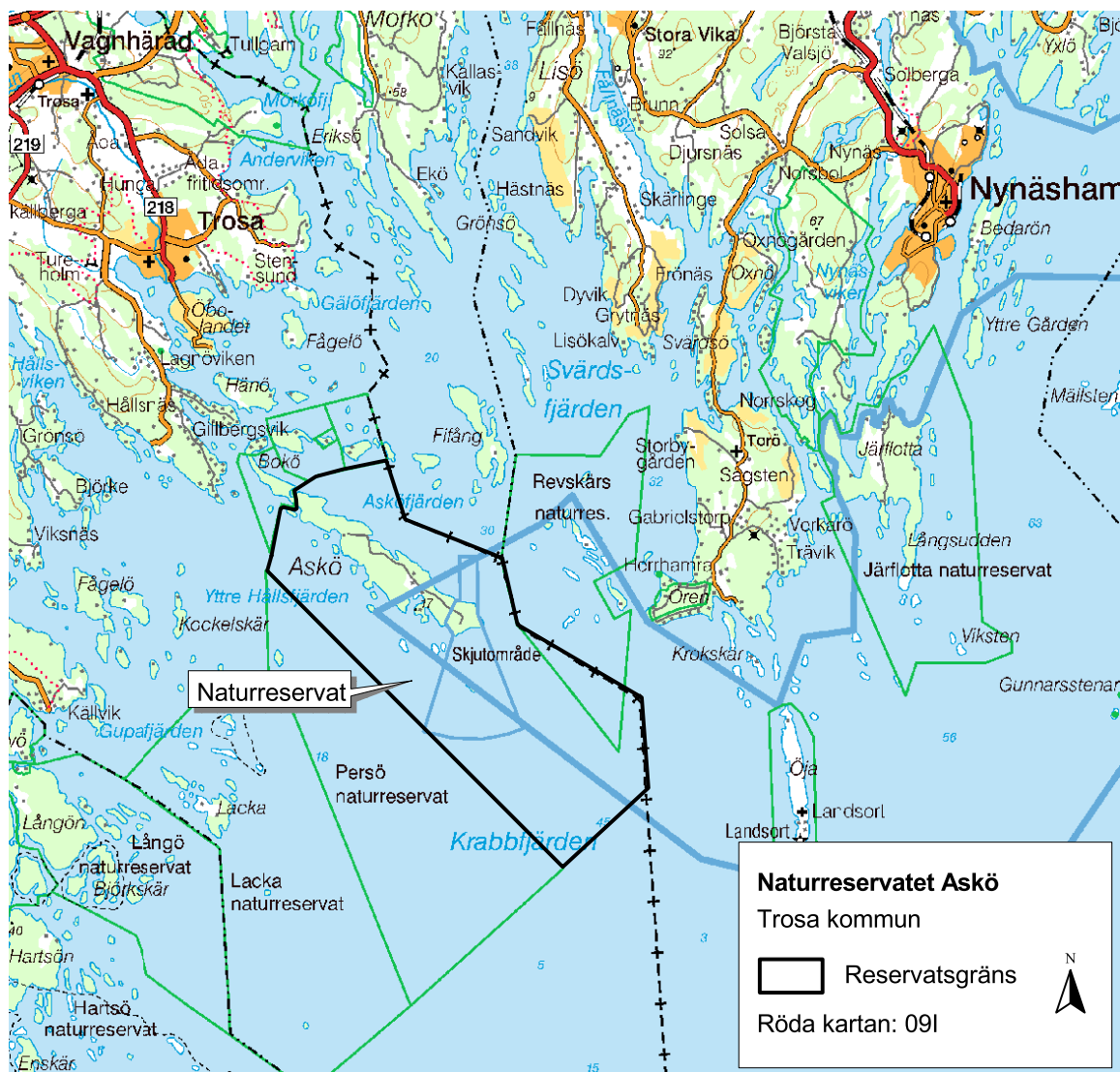
Bildande av Askö naturreservat i Trosa kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, samt nedan angivna reservatsföreskrifter och skötselplan, förklarar länsstyrelsen det område som markerats på bifogade karta (bilaga 1) som naturreservat.

Länsstyrelsen förordnar vidare att äldre reservatsföreskrifter för ett område gränsande till Revskärs naturreservat i Stockholms län upphör att gälla när detta beslut vinner laga kraft.

Översiktskarta

Beskrivning av reservatet och skälen för beslutet

Reservatet omfattar allt mark- och vattenområde som tillhörde den ursprungliga kronoparken Askö. Närmare beskrivning av natur- och kulturmiljövärdena framgår av skötselplanen, sidorna 3 – 6. I reservatet ingår därmed även de från stamfastigheten Askö 1:1 fränstyckade fastigheterna Askö 1:4 (Askölaboratoriet med tillhörande vattenområde), Askö 1:5 (Bostadshus , ekonomibyggnader, m.m. vid S. Askö), Askö 1:6 (militärt övnings och förlägningsområde), Askö 1:7 (privatägd tomt, Lassesstugan), Askö 1:8 (privatägd tomt, Axelsstugan) samt Askö 1:9 (tomt med huset Byn), Askötorp (privatägd tomt inom Askö 1:1).

Asköområdet ingår i ett område som är av riksintresse för naturvården och friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Vidare ingår området i ett kustområde som i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 §§ miljöbalken. Riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap 5 § miljöbalken berör de allra östligaste delarna av reservatets vattenområde. Arkipelagen finns upptagen i Länsstyrelsens naturvårdsprogram med högsta naturvärde.

Större delen av området är föreslaget som Natura 2000-område. Delar av huvudön Askö ingår i Naturvårdsverkets nationella bevarandeplan för odlingslandskap.

Genom etableringen av Askölaboratoriet 1961 har viktig marinbiologisk forskning utvecklats och är numera av stor nationell och internationell betydelse. Sedan 1980 är området nationellt och internationellt referensområde för miljöövervakning. Sammanfattningsvis kan sägas att Askölaboratoriet, numera fältstation för Stockholms Marina Forskningscentrum vid Stockholms universitet, har världsrykte. Askölaboratoriet används även för annan biologisk och kvartärgeologisk och marinarkeologisk utbildning.

I Naturvårdsverkets rapport 4693 Marina reservat i Sverige ingår Askö som en del av ett i landet prioriterat större marint reservat omfattande Landsort/Hartsö/Askö/Landsortsdjupet.

Den nu aktuella reservatsbildningen för Asköområdet avses att senare följas upp med bildandet av ett större marint reservat, omfattande vattenområdena till flera befintliga naturreservat i den sörmländska skärgården.

På södra udden och halvön Kyrkogårdsskär, tillsammans fastigheten Askö 1:6, bedrivs militär övningsverksamhet. Reservatsbildningen innebär inga ändringar för denna verksamhet.

Syfte

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara och vårda ett skärgårdsområde av såväl ytter- som mellanskärgårdskaraktär med särpräglad geologi, vegetation, flora och djurliv mot exploatering och förslitning
- avsätta och bevara skog, huvudsakligen av naturskogskaraktär, för fri utveckling
- vårda och hålla kulturlandskapet med åkrar och betesmarker levande
- förhindra exploatering av de marina miljöerna och bevara området för forskning och miljöövervakning

- bidra till en gynnsam bevarandestatus för de naturtyper som förekommer i reservatet och som registrerats i Natura 2000-förslaget
- ge friluftslivet goda betingelser att utvecklas

Föreskrifter

För att trygga syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. på land eller i vatten bedriva täkt, schaktning, fyllning, dikning eller liknande ingrepp som kan ändra områdets topografi, dräneringsförhållanden eller bottnar.
2. avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd annat än som framgår av bifogad skötselplan
3. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle annat än vad som framgår av bifogad skötselplan
4. uppföra stängsel eller hägnad med undantag av tomt- och betesstängsel eller avgränsning av militärområdet
5. anordna upplag, avfallstipp eller liknande annat än tillfälligt för reservatets skötsel
6. utföra dumpning i vattenområdet
7. bedriva fiskodling eller annan akvakultur
8. bedriva trålfiske
9. inplantera för området främmande växt eller djurarter
10. framföra motordrivet fordon annat vad som framgår av sköselföreskrifterna i bifogad skötselplan
11. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
12. kalka mark eller vatten

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

13. uppföra byggnad, brygga, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
14. dra fram ledningar i luft, mark eller vatten
15. anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång eller rastplats
16. underhållsmuddra vid befintliga hamnar, kajer eller bryggor

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel enligt fastställd skötselplan.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Markägare, arrendatorer eller annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar
2. avverkning, röjning och gallring enligt vad som anges i bifogad skötselplan
3. slåtter, betesdrift och stängsling enligt bifogad skötselplan
4. anläggning av eldstäder, soppställ, toaletter eller andra åtgärder för det rörliga friluftslivet som framgår av skötselplanen

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som framgår av till detta beslut fastställd skötselplan.

C Föreskrifter enligt 7. kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fasta naturföremål eller ytbildningar genom att borra, rista, spränga eller måla
2. på ett störande sätt använda musikinstrument, bandspelare , musikanläggning eller liknande
3. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller döda däggdjur, fåglar, kräller eller groddjur
4. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat
5. göra upp öppen eld på annan än särskilt iordningställd plats som är markerad med skylt
6. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor och lavar
7. för längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand
8. tälta längre tid än två dygn i följd på samma plats
9. anordna tävlingar
10. färdas med, parkera eller ställa upp husvagn
11. landa med luftfarkost
12. färdas med alla former av motordrivna fordon eller hydrokopter
13. släppa ut avloppsvatten, olja eller andra kemiska ämnen som kan skada naturmiljön

Dessutom är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

14. bedriva lägerverksamhet
15. bedriva försäljning eller annan verksamhet i kommersiellt syfte
16. utföra sådan vetenskaplig undersökning som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet

Föreskrifterna enligt **A** och **C** ovan skall inte utgöra hinder för aktuell utbildnings-, forsknings- eller miljöövervakningsverksamhet vid Askölaboratoriet eller nödvändiga aktiviteter i samband med militär övningsverksamhet inom Askö övnings- och skjutfält. Föreskrifterna skall ej heller utgöra hinder för

nödvändiga underhållsåtgärder för Sjöfartsverkets säkerhetsanstalter vid utmärkta farleder. Vidare skall inte föreskrifterna utgöra hinder för tomtarbeten eller tomtanordningar och löpande underhåll av byggnader inom tomterna

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har i enlighet med 3:e och 4:e kapitlen i Miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Askö naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av mark- och vattenresurser och att åtgärden går att förena med gällande kommunal översiktsplan.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen har sedan 1970 i olika omgångar diskuterat frågan om att avsätta Askö som naturreservat med dåvarande ägaren Domänverket. Domänverket förklarade vid den tidpunkten att man helst såg att Askö inte blev naturreservat. I stället erbjöd man sig upprätta en särskild naturvårdsanpassad skogsbruksplan. En sådan upprättades 1977 och ”godkändes” av länsstyrelsen som skötselplan för den närmaste 15-årsperioden.

I mitten av 1980-talet framförde Askölaboratoriet önskemål om särskilt skydd för laboratoriets undersökningsområde kring Askö. Grunden för framställningen var områdets betydelse för marin grundforskning och dess betydelse som referensområde för marin miljöövervakning (PMK-programmet). För att utreda frågor om geografiska avgränsningar av området och behovet av föreskrifter bildades en arbetsgrupp med representanter för Naturvårdsverket, Askölaboratoriet och länsstyrelserna i Stockholms och Södermanlands län.

I samband med Domänverkets bolagisering 1992 aktualiserades avstyckningar och överföringar av fastighetsdelar till bl.a. universiteten, försvaret och privata personer. Länsstyrelsen kunde för Askös del bifalla dessa förslag då de tillgodosåg förutsättningarna för Askölaboratoriets, försvarets verksamhet och de privata intressena samtidigt som de inte innebar någon förändrad påverkan på den värdefulla naturen.

I skrivelse 1993 redovisade länsstyrelsen till Domän AB att man arbetade för att hela fastigheten inklusive huvudön skulle bli naturreservat. Tidigare hade man endast diskuterat skydd för vattenområdena i form av marint reservat

Vid årsskiftet 1995–96 framkom att AssiDomän AB undertecknat köpekontrakt med en privat köpare, omfattande fastigheterna Askö 1:1 och Askö 1:9. I köpekontraktet redovisades att Naturvårdsverket inom viss tid hade förtursrätt att köpa fastigheterna. Genom att köpeskillingen var bestämd i köpekontraktet och till en relativt hög nivå ansåg Naturvårdsverket att det i praktiken var omöjligt att utnyttja förtursrätten.

För att möjliggöra ett förvärv krävdes extern finansiering. För att uppnå en sådan lösning vidtog ett intensivt arbete där professor Bengt-Owe Jansson var pådrivande. I samband med Hans Majestät Konungens 50-årsdag hade tre Wallenbergstiftelser som en hyllning

anslagit medel till en nybildad stiftelse, Konung Carl XVI Stiftelse för Forskning och Utbildning. Stiftelsens styrelse hade på förslag av Konungen, ordförande i stiftelsen, beslutat att stiftelsen tills vidare skulle stödja vetenskaplig forskning i Sverige rörande Östersjöns miljö. Vid sitt första sammanträde den 29 april 1996 beslöt stiftelsen anslå 4,5 miljoner kronor till Naturvårdsverket för att möjliggöra för verket att av AssiDomän AB förvärva Askö. Med stiftelsens anslag och egen finansiering på 4,5 miljoner kronor kunde Naturvårdsverket utnyttja sin förtursrätt och naturvårdsfonden förvärvade fastigheterna Askö 1:1 och Askö 1:9

Under tiden 1996 till 1999 gällde ett beslut om interimistiskt naturreservat enligt naturvårdslagen för samtliga fastigheter i Asköområdet nämligen Askö 1:1 och 1:4 – 1:9.

Länsstyrelsen har en längre tid drivit ärendet om marint reservat i Södermanlands län. Som stöd för ett eventuellt beslut har Naturvårdsverket tagit fram ett underlagsmaterial inom ramen för verkets Skärgårdsutredning 2000 och presenterats i rapport nr 5090 Askö – Hartsö. *Marint reservat i Södermanlands län*. Det är länsstyrelsens avsikt att gå vidare i detta arbete och bilda ett marint reservat som då kommer att omfatta ett flertal befintliga naturreservats vattenområden.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har anmält sitt intresse för att sörmlandsskärgården får ingå i det skärgårdsområde i Stockholms län som Nordiska ministerrådet föreslagit till UNESCO:s världsarvslista. Den nu föreslagna reservatsbildningen faller väl in bilden för att kunna ingå i detta område.

Förslag till beslut har remitterats till markägare, arrendatorer, nyttjanderättshavare, centrala verk, Trosa kommun, Länsstyrelsen i Stockholms län, stiftelser och ideella föreningar. Merparten av remissinstanserna har tillstyrkt reservatsbildningen. Flertalet av inkomna synpunkter och förslag har kunnat arbetas in i beslutet eller skötselplanen. Fiskeriverket har avstyrkt införandet av föreskrifterna A7 och A8 om förbud mot fiskodling och trålfiske. Vid behandlingen i länsstyrelsens styrelse beslöts att nämnda föreskrifter skulle behållas med utgångspunkt från vad som anges i miljöbalken 7 kap. 4 – 6 §§ om hur syftet med ett naturreservat och bevarandevärdena tillgodoses genom lämpliga föreskrifter.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. Därvid har närvarit landshövding Bo Holmberg, ordförande samt ledamöterna Alf Egnerfors, Greger Tidlund, Maria Hed, Viking Jonson, Torsten Holmström, Marita Bengtsson, Göran Forsberg, Tommy Hamberg, Sten E Karlsson, Kristina Malmnäs, Christina Andersson, Hélène Rheindorf, Iha Frykman och Ingemar Virsén.

Bo Holmberg

Staffan Karlsson

BESLUT

Datum

2001-05-18

Dnr

231-3883-2001

7(7)

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Besvärshänvisning
4. Sändlista